

Wijziging van de Omgevingswet en andere wetten (energieprojecten)

[ketenID WGK28915]

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is in de Omgevingswet een regeling op te nemen over het heffen van rechten bij energieprojecten en in andere wetten enkele wijzigingen van ondergeschikte aard aan te brengen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I (Omgevingswet)

Na artikel 13.1a van de Omgevingswet wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 13.1b (bijzondere bepalingen heffen van rechten energie-infrastructuurprojecten)

1. Onze Minister van Klimaat en Groene Groei of een provincie kan rechten heffen voor:
 - a. het in behandeling nemen van een aanvraag om een projectbesluit of wijziging van een projectbesluit, met inbegrip van het daarvoor benodigde onderzoek, voor bij ministeriële regeling aangewezen categorieën energie-infrastructuurprojecten, en
 - b. de coördinatie van de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit of de wijziging daarvan, als afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op de voorbereiding van die besluiten.
2. De rechtspersoon waarvan het bestuursorgaan dat rechten heft een orgaan is, kan ter dekking van de kosten een overeenkomst met de aanvrager aangaan.
3. Als de voldoening van de kosten niet is verzekerd vanwege een overeenkomst als bedoeld in het tweede lid, worden de rechten geheven bij beschikking.
4. Bij ministeriële regeling worden:
 - a. de tarieven voor te heffen rechten vastgesteld, en
 - b. nadere regels gesteld over hoe die rechten worden geheven.
5. Artikel 13.1, derde lid, is van toepassing op het vaststellen van de tarieven.

Artikel II (Energiewet)

Na artikel 7.53 van de Energiewet wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.53a overgangsrecht rijkscoördinatieregeling

1. Artikel 6.1 is niet van toepassing als Onze Minister krachtens artikel 9b, vierde lid, aanhef en onder a of c, of artikel 20a, derde lid, onder a of c, van de Elektriciteitswet 1998 of artikel 39b, derde lid, aanhef en onder a of c, van de Gaswet, in samenhang met artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening zoals die wetten luiden op 31 december 2023, het besluit heeft genomen dat de procedure om een inpassingsplan vast te stellen of een omgevingsvergunning te verlenen tot afwijking van het bestemmingsplan of de beheersverordening, niet van toepassing is.
2. Een besluit als bedoeld in artikel 9b, derde lid, of 20a, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 zoals zij luidde sinds 1 januari 2024 of artikel 39b, derde lid, van de Gaswet zoals zij luidde sinds 1 januari 2024 geldt als een besluit als bedoeld in artikel 6.1, derde lid.
3. Een besluit als bedoeld in artikel 9c, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 zoals zij luidde sinds 1 januari 2024 geldt als een besluit als bedoeld in artikel 6.2, tweede lid.

Artikel III (Mijnbouwwet)

De Mijnbouwwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 1, onderdeel at, door een puntkomma wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

au. *TEN-E-verordening*: Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 en (EU) 2019/943, en Richtlijnen 2009/73 (EG) en (EU) 2019/944, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 347/2013 (PbEU 2022, L 152).

B

In artikel 133, eerste lid, aanhef, wordt "een netbeheerder als bedoeld in artikel 1 van de Gaswet" vervangen door "een transmissiesysteembeheerder voor gas als bedoeld in de Energiewet, een interconnectorsysteembeheerder voor gas als bedoeld in die wet, een distributiesysteembeheerder voor gas als bedoeld in die wet".

C

Artikel 141a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel d, wordt "de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang, bedoeld in artikel 3, vierde lid, Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009 (PbEU 2013, L 115)" vervangen door "de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang, bedoeld in artikel 3, vierde lid, van de TEN-E-verordening".
2. In het derde lid, onderdeel d, wordt "binnen de Waddenzee als aangewezen krachtens de Wet ruimtelijke ordening" vervangen door "binnen de Waddenzee als aangewezen krachtens artikel 2.24 van de Omgevingswet".

Artikel IV (Wet windenergie op zee)

In artikel 5 van de Wet windenergie op zee wordt "kan hebben" vervangen door "kunnen hebben" en wordt "de artikelen 5.18 en artikel 16.6 van die wet" vervangen door "de artikelen 2.24, 5.18 en 16.6 van die wet".

Artikel V (inwerkingtreding)

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Daarbij kan worden bepaald dat artikel II, voor zover het gaat om het eerste lid van artikel 7.53a van de Energiewet, terugwerkt tot en met 1 januari 2026.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei,

Wet tot wijziging van de Omgevingswet en andere wetten (energieprojecten)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel voegt aan de Omgevingswet bijzondere bepalingen voor het Rijk en provincies toe om rechten te heffen (leges) voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een projectbesluit voor bepaalde energie-infrastructuurprojecten. In plaats van die leges te betalen, kan de aanvrager de kosten die de overheid maakt, ook betalen op grond van een door hem met de overheid te sluiten overeenkomst. Dit voorstel codificeert de huidige praktijk. Verder bevat dit wetsvoorstel enkele juridisch-technische wijzigingen van de Energiewet, Mijnbouwwet en Wet windenergie op zee. Dit wetsvoorstel is een van de wetsvoorstellen in de eerste tranche van de in het coalitieakkoord aangekondigde jaarlijkse vereenvoudigingswet.¹

2. Leges projectbesluit energie-infrastructuur

De voorgestelde wettelijke regeling voor het bij de aanvrager van een projectbesluit in rekening brengen van de kosten die de overheid maakt, is een van de maatregelen uit het Wetgevingsprogramma Energietransitie waarover de Kamer bij brief van 25 april 2025 is geïnformeerd door de toenmalige Minister van Klimaat en Groene Groei.²

Voor de energietransitie wordt hard en met urgentie gewerkt aan het realiseren van nieuwe energie-infrastructuur om netcongestie op te lossen, en aan een toekomstbestendig en duurzaam energiesysteem dat randvoorwaardelijk is voor een verdere verduurzaming van de samenleving. Dit betreft onder meer de aanleg van hoogspanningsverbindingen en -stations en de aanleg van buisleidingen voor transport van waterstof of CO₂. Initiatiefnemers van deze projecten zijn overwegend de transmissiesysteembeheerders TenneT en Gasunie, maar ook andere partijen zijn in toenemende mate actief in de realisatie van energie-infrastructuur. Het aantal energie-infrastructuurprojecten bij het Rijk en provincies neemt toe, en de projecten worden complexer, terwijl ook een versnelling in de aanleg van energie-infrastructuur maatschappelijk urgent en noodzakelijk is. Daardoor neemt de benodigde ambtelijke inzet toe.

Voor het realiseren van energie-infrastructuur is in veel gevallen op grond van de Energiewet of de Mijnbouwwet in beginsel een projectbesluit als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet (hierna ook: Ow) nodig van de Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, of van gedeputeerde staten.

Op grond van de artikelen 13.1 Ow en artikel 223 van de Provinciewet kunnen ministers en provincies ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een besluit rechten heffen van de aanvrager. In artikel 14.2 van de Omgevingsregeling, waarin de besluiten staan opgesomd waarvoor rijksleges worden geheven, ontbreekt het projectbesluit. Die keuze is destijds gemaakt vanwege de veronderstelling dat de toets bij projectbesluiten meestal in overheersende mate een algemeen belang dient.³ Voor energie-infrastructuur is die veronderstelling onjuist. Ten eerste worden die projectprocedures gestart op aanvraag. Dat is een verschil met veel andere projectbesluiten, zoals voor wegen, spoorwegen, vaarwegen en waterkeringen. Ten tweede zijn die aanvragers in toenemende mate marktpartijen. Om deze redenen acht de regering het heffen van leges voor projectbesluiten voor (bepaalde) energie-

¹ Bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 36848, nr. 31.

² Kamerstukken II 2025/26, 29023, nr. 566. De maatregel voor leges voor het projectbesluit is na de brief van 25 april 2025 aan het wetgevingsprogramma toegevoegd.

³ Stcrt. 2019, 56299, p. 370.

infrastructuurprojecten redelijk en acht zij het niet redelijk om de betrokken kosten te financieren uit de algemene middelen.

De ambtelijke kosten die de Staat of de provincie op een andere manier doorberekent blijven buiten de voorgestelde regeling voor leges. Zo maakt het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat kosten voor verlenen van vergunningen op grond van de Mijnbouwwet bij projecten waarvoor een projectbesluit wordt genomen op grond van artikel 141a van de Mijnbouwwet. Deze kosten worden via de retributieregeling van artikel 133 van de Mijnbouwwet doorberekend aan de initiatiefnemer.

Afdeling 13.6 van de Omgevingswet bevat een regeling voor het kostenverhaal bij aangewezen bouwactiviteiten en activiteiten die zien op gebiedsontwikkeling. Overwogen is om die afdeling uit te breiden met een kostenverhaalsregeling voor energie-infrastructuurprojecten, maar hiervan is afgezien. Afdeling 13.6 is met name bedoeld voor (woning)bouwprojecten en gaat onder meer uit van kostenverhaal in relatie tot grondwaardestijging en publieke investeringen, wat niet aan de orde is bij energie-infrastructuurprojecten.⁴ Daarnaast gaat het in afdeling 13.6 om een groot aantal kostensoorten, waar het bij energie-infrastructuurprojecten enkel gaat om de kosten van het in behandeling nemen van de aanvraag om een projectbesluit of wijziging van een projectbesluit, met inbegrip van het daarvoor benodigde onderzoek en advies, en de kosten van verplichte coördinatie van de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit of de wijziging daarvan. Voor zover afdeling 13.6 van toepassing is op energie-infrastructuurprojecten, gaat artikel 13.1b voor.

De categorieën energie-infrastructuurprojecten waarvoor het heffen van leges door de Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei en de provincies mogelijk is zullen in de Omgevingsregeling worden aangewezen. Het gaat daarbij om (een aantal van) de energie-infrastructuurprojecten die genoemd staan in de artikelen 6.1 en 6.2 van de Energiewet en artikel 141a van de Mijnbouwwet, en om projectbesluiten voor andere energie-infrastructuurprojecten van nationaal belang of provinciaal belang die op grond van artikel 5.44 van de Omgevingswet worden genomen. Het is belangrijk dat voor de aanvrager van het projectbesluit vooraf duidelijk is wat de hoogte is van de tarieven. In de Omgevingsregeling worden de tarieven vastgesteld.

De kosten voor de afhandeling van een aanvraag voor een projectbesluit voor een energie-infrastructuurproject worden nu al door de Staat doorberekend aan de aanvrager. Hiervoor sluit de Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei overeenkomsten met deze aanvragers. Een aantal provincies berekent op een vergelijkbare wijze hun kosten voor bepaalde energie-infrastructuurprojecten door aan de aanvrager. Met de mogelijkheid om in plaats van leges de kosten te voldoen via een privaatrechtelijke overeenkomst is beoogd om de huidige praktijk te continueren.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de regering het voornemen heeft om naast de voorgestelde legesregeling voor energie-infrastructuurprojecten te voorzien in een publiekrechtelijk instrument voor het Rijk en provincies voor het doorberekenen aan de aanvrager van het projectbesluit van de kosten van nadeelcompensatie aan derden als gevolg van het vaststellen of wijzigen van het projectbesluit. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan nadeelcompensatie vanwege een waardevermindering van een woning als gevolg van het projectbesluit. Het is op grond van artikel 13.3c, eerste lid, van de Omgevingswet nu al mogelijk om als bestuursorgaan een schadevergoedingsovereenkomst af te sluiten met degene die de activiteit verricht (de aanvrager van het energie-infrastructuurproject). De regering heeft het voornemen om met een aanpassing van artikel 8.1a van het Omgevingsbesluit mogelijk te maken om deze kosten bij beschikking in rekening te brengen bij de aanvrager.

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 35133, nr. 3, p. 178 e.v.

3. Juridisch-technische wijzigingen

De artikelen II, III en IV bevatten juridisch-technische wijzigingen van de Energiewet (aanvullend overgangsrecht) en van de Mijnbouwwet en de Wet windenergie op zee (actualisering van verwijzingen).

4. Jaarlijkse vereenvoudigingswet

De toenemende hoeveelheid en complexiteit van regels belemmert uitvoering en dienstverlening aan burgers en ondernemers. De samenleving roept op om meer werk te maken van het vereenvoudigen van regels, door onder meer onnodige regels te verminderen en burgers en bedrijfsleven meer centraal te zetten bij de uitvoering van regelingen en meer snelheid daarin te realiseren. In het coalitieakkoord dat ten gronde ligt aan het kabinet-Jetten is een jaarlijkse 'vereenvoudigingswet' aangekondigd.⁵ De eerste tranche daarvan krijgt de vorm van een pakket van afzonderlijke wetsvoorstellen. Dit wetsvoorstel maakt deel uit van die eerste tranche.

5. Advies en consultatie

In het kader van de code interbestuurlijke verhoudingen is het voorstel ambtelijk besproken met de VNG, de UvW en het IPO. Parallel aan de internetconsultatie hebben zij gelegenheid voor een bestuurlijke reactie. Internetconsultatie over dit voorstel heeft plaatsgevonden in april 2026. Het ontwerp is in die periode ook voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

PM bespreken ontvangen adviezen en consultatiereacties

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I (nieuw artikel 13.1b Omgevingswet)

Dit onderdeel voegt een nieuw artikel 13.1b toe aan afdeling 13.1 van de Omgevingswet. Artikel 13.1b bevat bijzondere bepalingen ten opzichte van de al bestaande bevoegdheid voor ministers en provincies om rechten te heffen. Het artikel regelt dat rechten (leges) kunnen worden geheven voor het in behandeling nemen van aanvragen voor projectbesluiten voor energie-infrastructuurprojecten en aanvragen voor wijzigingen van die projectbesluiten, en voor de coördinatie van de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit of de wijziging daarvan als die coördinatie verplicht is.

Bij ministeriële regeling zullen de categorieën projecten worden aangewezen, waaronder in ieder geval (een aantal van) de projecten, bedoeld in de artikelen 6.1 en 6.2 van de Energiewet en artikel 141a van de Mijnbouwwet.

Met het voorgestelde artikel 13.1b is geen wijziging beoogd in de bestaande mogelijkheden van het Rijk en provincies om deze leges te heffen. Op grond van artikel 13.1 kan het Rijk al leges heffen. Voor provincies is de bevoegdheid om leges te heffen al opgenomen in artikel 223, eerste lid, aanhef en onder b, van de Provinciewet: "Rechten kunnen worden geheven ter zake van (...) het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten". Het huidige artikel 13.1a, eerste lid, stelt buiten twijfel dat (voor zover hier relevant) de provincies leges kunnen heffen voor de in dat lid omschreven diensten. Het voorgestelde artikel 13.1b heeft voor door provincies op aanvraag te nemen projectbesluiten dezelfde functie als artikel 13.1a, en heeft daarnaast voor het Rijk en de provincies de functie om de aanvrager de mogelijkheid te bieden om, in plaats van het betalen van leges, de kosten te betalen op grond van een door hem met de overheid te sluiten overeenkomst. Ook regelt artikel 13.1b dat de tarieven worden vastgesteld in de Omgevingsregeling, wat voor de provinciale leges afwijkt van artikel 220a van de Provinciewet. Met

⁵ Bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 36848, nr. 31.

deze keuze worden de provincies ontlast en wordt uniformiteit gewaarborgd. Wel zal in de Omgevingsregeling onderscheid worden gemaakt tussen de tarieven voor kosten van het Rijk en kosten van provincies.

Het begrip energie-infrastructuur is in de bijlage bij de Omgevingswet omschreven als 'werken, kabels of leidingen, waaronder lege buizen, ondergrondse ondersteuningswerken en beschermingswerken, bestemd voor opwekking of winning, transport en opslag van elektriciteit, respectievelijk stoffen als energiedrager'. Energie-infrastructuur is een deelverzameling van het bredere begrip infrastructuur.

De leges worden geheven door de minister of door een provincie. Als de minister de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen overdraagt aan gedeputeerde staten (op grond van artikel 5.44b Ow), gaat ook de bevoegdheid om leges te heffen over naar die provincie.

Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een projectbesluit, waaronder ook het doen van het benodigde onderzoek, en voor het toepassen van de coördinatiebepalingen van afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) op de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit, als die toepassing verplicht is. Die toepassing is altijd verplicht bij toepassing van de projectprocedure voor de projecten, bedoeld in artikel 6.1, eerste lid, van de Energiewet en artikel 141a, eerste lid, van de Mijnbouwwet,⁶ en kan voor andere projecten verplicht worden gesteld door het bevoegd gezag voor het projectbesluit (de minister of gedeputeerde staten) op grond van artikel 5.45, eerste lid, Ow. Wel kan het coördinerend bestuursorgaan besluiten om afdeling 3.5 Awb ten aanzien van een of meer te coördineren besluiten niet, niet verder of later toe te passen als redelijkerwijs niet valt te verwachten dat toepassing van die afdeling op die besluiten de voortgang van de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of dat aan deze toepassing anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden.⁷ Een dergelijk besluit leidt uiteraard tot verlaging van de door te berekenen kosten.

Geen leges worden geheven voor de kosten van een eventuele beroepsprocedure, de kosten van toezicht en handhaving bij de uitvoering van het projectbesluit en de kosten die verband houden met fysieke werkzaamheden voor de aanleg van energie-infrastructuurprojecten. Ook kosten voor het verlenen van benodigde vergunningen waarvoor al leges worden geheven, en de kosten waarvoor retributie op grond van de Mijnbouwwet plaatsvindt, vallen buiten onderhavige regeling (zie het algemeen deel van deze toelichting).

Het tweede lid geeft het Rijk en provincies de mogelijkheid om ter dekking van de kosten een overeenkomst aan te gaan met de aanvrager van het projectbesluit. Het heffen van leges is dan niet meer mogelijk (derde lid). De legesregeling voor energie-infrastructuurprojecten, waaronder begrepen de in de Omgevingsregeling opgenomen regels over de hoogte van de leges en de wijze van heffing, geldt niet voor de overeenkomst. Wel vormen die regels een referentiekader dat een schaduwwerking heeft op de onderhandelingen over de overeenkomst.

Omdat overeenkomsten de mogelijkheid bieden van maatwerk, heeft die wijze van doorberekening de voorkeur boven het heffen van leges. Een voorbeeld van maatwerk is het afspreken van afwijkende betaalmomenten.

Het derde lid bepaalt dat bij het ontbreken van een overeenkomst ter dekking van de kosten, de leges worden geheven bij beschikking. Tegen de beschikking staat bestuursrechtelijke rechtsbescherming open (bezwaar bij de minister of gedeputeerde staten, beroep bij de rechtbank, hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State). De beschikking wordt niet geschorst door het instellen van bezwaar en beroep.

⁶ Zie de artikelen 6.1, tweede lid, Energiewet en 141a, tweede lid, Mijnbouwwet: "Artikel 16.7 van de Omgevingswet is van toepassing op de coördinatie van besluiten ter uitvoering van projectbesluiten als bedoeld in het eerste lid". Artikel 16.7, eerste lid, Ow luidt: "Afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van: (...) c. de besluiten ter uitvoering van een projectbesluit waarvoor dat op grond van artikel 5.45, eerste (...), lid, is bepaald."

⁷ Zie artikel 3:21, derde lid, Awb.

In het vierde lid is voorzien in een grondslag voor het stellen van regels bij ministeriële regeling (de Omgevingsregeling). Onderdeel a bepaalt dat de tarieven worden vastgesteld voor de te heffen leges. Daarbij zal worden uitgegaan van forfaitaire bedragen, naargelang van de complexiteit van het energie-infrastructuurproject, met inbegrip van de verwachte kosten voor het benodigde onderzoek en advies. Zoals gezegd zullen in de Omgevingsregeling ook de tarieven worden vastgesteld voor de rechten die de provincie kan heffen.

In onderdeel b is bepaald dat nadere regels zullen worden gesteld over hoe de leges worden geheven. Die grondslag kan desgewenst worden gebruikt om bepalingen over de heffing en invordering van belastingen in de Provinciewet (hoofdstuk XV, paragrafen 1 en 3) van toepassing te verklaren. Voor het berekenen van de verschuldigde kosten wordt het van toepassing zijnde forfaitaire bedrag (vastgesteld op grond van het vierde lid, onder a) vermenigvuldigd met de verwachte looptijd van de projectprocedure. Daarop worden indexeringen toegepast op basis van verwachte prijs- en loonontwikkelingen. De looptijd van de projectprocedure gaat in vanaf het moment van kennisgeven van het voornemen, bedoeld in artikel 5.47, eerste lid, Ow,⁸ en eindigt op het moment van de vaststelling van het projectbesluit. Bij het wijzigen van een projectbesluit op aanvraag is kennisgeven van het voornemen niet nodig;⁹ in dat geval gaat de looptijd van de projectprocedure in vanaf het moment van in behandeling nemen van de aanvraag tot wijziging van het projectbesluit.

Vanwege de systematiek van de tarieven zal worden bepaald dat de beschikking een begroting bevat. Na afloop volgt een eindafrekening op basis van de werkelijke looptijd van de projectprocedure. Teveel betaalde kosten zullen worden terugbetaald. Bij ministeriële regeling zal worden bepaald dat de beschikking wordt genomen binnen een (nog te bepalen) termijn na het in behandeling nemen van de aanvraag voor het projectbesluit.

Het vijfde lid verklaart 13.1, derde lid, Ow van toepassing. Die bepaling regelt, in navolging van het rapport "Maat houden" (2014),¹⁰ dat de tarieven zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde kosten.

Artikel II (nieuw artikel 7.53a Energiewet)

Tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet was in de artikelen 9b en 20a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 39b van de Gaswet bepaald dat voor een aantal typen projecten de rijkscoördinatieregeling, bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening, toegepast moest worden. Die bepalingen boden de minister de mogelijkheid om af te zien van toepassing van de rijkscoördinatieregeling (of delen daarvan) als redelijkerwijs niet viel te verwachten dat toepassing van die regeling de besluitvorming in betekenende mate zou versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen waren verbonden.

Met de komst van de Omgevingswet is de rijkscoördinatieregeling vervangen door de projectprocedure, bedoeld in afdeling 5.2 Ow, en de coördinatieregeling voor samenhangende besluiten van afdeling 3.5 Awb. Voor besluiten om de rijkscoördinatieregeling niet toe te passen die genomen zijn voor 1 januari 2024, is op grond van artikel 5.1, derde lid, van de Invoeringswet Omgevingswet overgangsrecht opgenomen in de Vangnetregeling Omgevingswet (artikelen 1.7a en 1.7b).¹¹

Op 1 januari 2026 zijn de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet opgegaan in de Energiewet. De artikelen 6.1, eerste lid, en 6.2, eerste lid, van de Energiewet sommen de categorieën projecten op (van nationaal, respectievelijk provinciaal belang) waarvoor de projectprocedure van de

⁸ "Het bevoegd gezag geeft kennis van zijn voornemen om een verkenning uit te voeren naar een mogelijk bestaande of toekomstige opgave in de fysieke leefomgeving en om:

a. een projectbesluit vast te stellen zonder daaraan voorafgaande voorkeursbeslissing, of
b. een projectbesluit vast te stellen en ter voorbereiding daarvan een voorkeursbeslissing te nemen."

⁹ Zie artikel 5.50 Ow.

¹⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-333162.pdf>

¹¹ Zie Stcrt. 2025, 32257, p. 12-13, voor een toelichting bij die artikelen van de Vangnetregeling.

Omgevingswet moet worden gevolgd. Beide artikelen bieden de mogelijkheid (in het derde, respectievelijk tweede lid) om de projectprocedure niet toe te passen. Het nu voorgestelde artikel II zet het overgangsrecht van de artikelen 1.7a en 1.7b van de Vangnetregeling voort in de Energiewet (artikel 7.53a, eerste lid) en vult die bepaling aan met vergelijkbare bepalingen voor de situatie dat door de minister of gedeputeerde staten tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2026 is besloten om de projectprocedure niet toe te passen (artikel 7.53a, tweede en derde lid).

Als de projectprocedure niet wordt toegepast, wordt teruggevallen op bestaande bevoegdheden van andere bestuursorganen van gemeente, provincie, waterschap of Rijk, naargelang van hun bevoegdheden, zoals een wijziging van het omgevingsplan of de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit die is ingediend door de initiatiefnemer.¹²

Artikel III (Mijnbouwwet)

Onderdeel A (wijziging artikel 1)

Deze bepaling voegt aan artikel 1 een verkorte aanduiding toe van de Europese TEN-E-verordening.¹³ Naar die verordening wordt verwezen in artikel 141a.¹⁴

Onderdeel B (wijziging artikel 133)

De aanhef van artikel 133, eerste lid, verwijst nog naar de Gaswet. Die wet is op 1 januari 2026 vervangen door de Energiewet. Dit onderdeel past de verwijzing aan. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Onderdeel C (wijziging artikel 141a)

Artikel 141a, eerste lid, onder d, verwijst nog naar de vorige versie van de TEN-E-verordening. Onderdeel 1 van dit onderdeel past de verwijzing aan.

Het derde lid, onder d, verwijst nog naar de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De Wro is opgegaan in de Omgevingswet. Onderdeel 2 van dit onderdeel past de verwijzing aan.

Artikel IV (wijziging artikel 5 Wet windenergie op zee)

In artikel 5 van de Wet windenergie op zee (Wwoz) is geregeld dat geen omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit (natuurvergunning) nodig is voor activiteiten waarop een kavelbesluit (als bedoeld in de Wwoz) van toepassing is. In dat geval wordt de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c van de Omgevingswet (Ow), gemaakt in het kader van het kavelbesluit. Het huidige artikel 5 Wwoz verklaart onder meer artikel 5.18 Ow van overeenkomstige toepassing. Die bepaling biedt de grondslag voor de beoordelingsregels in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl, zie voor Natura 2000-activiteiten paragraaf 8.6.1 Bkl). In het huidige artikel 5 Wwoz ontbreekt een verwijzing naar artikel 2.24 Ow. Die bepaling biedt een grondslag voor het Rijk om in het Bkl en in de Omgevingsregeling (Or) instructieregels te stellen. Die bepaling is bijvoorbeeld toegepast in hoofdstuk 10 Bkl met instructieregels die de hoofdelementen van AERIUS Register bevatten (stikstofbanken), aangevuld met bepalingen in

¹² Zie ook Kamerstukken II 2022/23, 36367, nr. 3, p. 53-54.

¹³ Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 en (EU) 2019/943, en Richtlijnen 2009/73 (EG) en (EU) 2019/944, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 347/2013 (PbEU 2022, L 152).

¹⁴ [Tijdelijke voetnoot: het nieuwe onderdeel krijgt voorlopig de letters au. Weliswaar heeft het huidige art. 1 nu nog onderdeel ar als laatste onderdeel, maar er zijn al twee wetsvoorstellen aanhangig die een onderdeel toevoegen, zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-36897-2.html> en <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-36836-2.html>]

adeling 3.7 Or.¹⁵ Artikel IV voegt artikel 2.24 Ow toe aan de in artikel 5 Wwoz genoemde bepalingen van de Ow die van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel V (inwerkingtreding)

Vanwege de urgentie die de voorgestelde vereenvoudigingsvoorstellen hebben, wordt gestreefd naar inwerkingtreding per 1 januari 2027. Daarbij wordt afgeweken van het beginsel dat de termijn tussen de publicatiedatum van een wet en het tijdstip van inwerkingtreding minimaal twee maanden (of indien een regeling direct relevant is voor medeoverheden, minimaal drie maanden) dient te zijn.¹⁶ De voorgestelde wijziging van de Omgevingswet (nieuw artikel 13.1b, bijzondere bepalingen heffen van rechten bij energie-infrastructuurprojecten) treedt in werking tegelijkertijd met de wijziging van de Omgevingsregeling waarin toepassing is gegeven aan artikel 13.1b (aanwijzing van categorieën energie-infrastructuurprojecten, vaststelling van de tarieven en nadere regels over de wijze waarop de rechten worden geheven). Daarom voorziet dit artikel in inwerkingtreding op bij koninklijk besluit te bepalen tijdstippen, die verschillend kunnen zijn voor de onderdelen van dit wetsvoorstel.

Het voorgestelde nieuwe artikel 7.53a van de Energiewet voorziet in overgangsrecht vanwege de inwerkingtreding van de Energiewet. Het eerste lid van dat artikel zet het overgangsrecht van de artikelen 1.7a en 1.7b van de Vangnetregeling Omgevingswet voort in de Energiewet. Om dat voortgezette overgangsrecht naadloos te laten aansluiten bij die artikelen van de Vangnetregeling, voorziet artikel V in de mogelijkheid om aan artikel II terugwerkende kracht te verlenen tot en met 1 januari 2026, voor zover het gaat om het eerste lid van artikel 7.53a van de Energiewet. Voor het tweede en derde lid van dat artikel is terugwerkende kracht niet nodig: door die bepalingen gelden de tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2026 genomen besluiten als besluiten op grond van artikel 6.1, derde lid, of 6.2, tweede lid, van de Energiewet.

De Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei,

¹⁵ Zie Stb. 2025, 165 en Stcrt. 2025, 21366.

¹⁶ Zie aanwijzing 4.17, vierde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving.